

Inghedint Soor J^h R^hthls
Den 31 Januarij 1649

Deductie desen Ed. Houe
van Gelderlandt overgegeven
an den naem en van wegen So^r
Abnt van Wassenaer Heer
van Duijvenvoorde en van
voorschoten So^r Willem van
Wassenaer Heere van Veur,
en So^r Peter van Wassenaer
Heere van Sterrenburck
Excipienten ter eenre,

Op en tegens.

Henrick Saltzer en Sofft-
Marta van Wassenaer van
Duijvenvoorde Geexcipieerde ter
andere Zijden.

Indese Deductie excriptive ter intentie
van de Heeren Excipienten t'instrueeren conform
het Bijgelegte Interlocutoir Sies A. en Saltz
onder expresse protestatie van sich in deser
procedure niet wijders in te laten, als men na-
rechten is verobligiert

2.
Soodient premissive genoteert, doch niet
anders als Berichts gewijze, en is in facto
waer, dat de voornoemde Henrick Saltzer
gewesene Knecht ofte Dienaer vanden Heere

1253
Herichoshi, ter occasie vande kennisse die
hij hadde aende DienstBoden vanden
Heere Johan van Wassenaer, in sijn leiden
Heere van Duvenvoorde, Voorschoten,
Veür & Soo nu als dan met die voors
DienstBoden de huysinge van der Heeren
Excipienten vader hadde gefrequentert.

3.

Dat den selven Saltzer ^{hem} heeft vermeten secretel
kennisse te maeken aen der Excipienten
Suster Soffe Maria van Wassenaer, doemadls
noch Jonck Sijnde van Jaeren en mits deszelfs
indispositie van lichaem noch nijet ofte
weynich bij de menschen opgetrocken en
door de gelegentheit van allet selve, dat de
voornoemde Saltzer der voors Heeren
Excipienten Suster heeft weten te debauchereren
en verleiden dat sij op seckeren tijt des auonts
(haer welgemelte Heer vader sijnde uijt eten)
haer secretelich heeft begeren uijt het huys
van den selven Heer vader, met meeninge
om met den voornoemden Saltzer wech te
loopen en haer buytens Landts te begeren.

4

Dat men sulcx van den selven auont noch
geswaer gevoeden sijnde, alomme den geheelen
haeg door heeft doen secken nae de voors
Soffe Marij, en haer eintelich door de aens
wijsonge die daer van dede seckere cleyne

Sonje, dovelt ke, haer hadde gealijsteers
gevonden heeft in secker d'ijn huysken
staende in s' Gravenhaege op Schetelsoecks,
:hauē. Waer uijt sij aen stont. Wederom ten
huysse van welgedachten haeren Heer Gader
gebracht is.

5.
Dat Excipienten Heer Gader ouer al't selve
ten hoogsten gealtereert en ontstelt geweest sijn
en geoordeelt hebbende so danigen voornemen
en dit te wesen eenemaal ignominieus en
infam, voor sijnen naem en geslachte,
geresolveert heeft, haer noejt meer te laten
commen onder sijne oogen maer haer, so op
sijn Huys to Duijrenvoorder, als in sijn
Huys inden Haege te doen opsluijten en bewaeren

6.
Jeduijrende welcke Bewaernisse / als men nu
Berint / de voornoemde Saltzer euenwel door
Brieuen met haer heeft werten te Corresponderen
en haer in haere Jonge Jaeren en bij het leuen
van haeren vader gebeliciteert heeft dat sij
hem getrouw soude wielen wesen en niet
verlaten, op hoope als haer Heer Gader eenmaal
soude comen te steruen dat sij Lijden dan
haer voornemen eenmaal souden conuen
voetrecken

7.
Dat Excipienten Heer Gader sicckwerick
geworden sijnde, daer van hij oock naderhant

gestorven is, door Sericuse en fermentabiles
Beden mits gaders Intercessie van Vrienden
geimportuneert is Worden ten einde Sijn
WELD: aende Voornoemde Joffe Maria
Soude willen vergeven haer gecommittierde
faulden en haer mededeijlen Sijne Vaderlicke
Benedicties op sodane beloften dat sij haer
Soude beteren haer gedraegen naeden raedt
vande Heeren Excipienten en dat sij neijt
naerden voornoemen Saltzer meer Soude
vencken en mits dieselve Beden importuniteiten
en beloften dat hij haer bij hem heeft laten
commen die gedane faulden vergervende en
haer oock Sijnen Vaderlicken Segen mede
deijlen met expressie bijvoeging van woorden
als dat hij Salix niet en dede, dan op die
vooraengetogene belofte, die hij haer oock
wel scherpelick belaste, dat sij Soude
hebben naetecommen haer voorts ten hoogsten
gerecommandeert hebbende in die toesichte en
voorsorg van Heeren Excipienten, en
maechende die oock executeurs van desen
Sijnen Wttesten Wille

8.
Dat der Excipienten Heer Gader hierops sijnde
gecommen t'overlijden bevonden wert, dat den
voornoemen Saltzer daer van aenfont hemme
becommen heeft, en bij Iterative Brieven de
voornoemde Joffe Marij gesommeert heeft,
dat sij emmers als nu Soude willen gedencken
aen haer voorgaende beloften en sijner
getrouwicheijt, daerover sij en hij So veel

hadden moeten uytstaen en liden met veele
andere diergelicke discouren meey en onder
anderen dat hij haer te liden seer instantdel
gebeden en versocht heeft, terwijlen hij ver-
trovde dat sy nu was voorsien met gelt,
dat sy hem soude wieden assisteren en toelaten
commen enige Ricxodats om hem te spelen
en alsoo naer Holland sij haer te commen begeren
dat geloof moet worden, dat sy hem tot
meermalen van gelt en andere behoeften
geassisteert heeft, doordien sy bevonden werdt
Iedert het ouerlijden van haer opgemelte
Heer vader ouer de vier duysent gulden aen
Schulden te hebben gemaect.

9.

Dat de voornoemde Saltzer eintdel^{en} uyt
Duytslandt daer hij geboortig sijnt te sijn
in Hollandt gecommen is, en secrettel-
wederom heeft weten te spreken en te corresponderen
met de voors. Softe Marie, tot soo verre, dat
hij haer gedisponeert heeft, omme des nachts
haer te begeren wt het huys vander Heere vander
Mijlen haeren Swaeger.

10.

Dat sy daerouer sijde weder betraeft geworden
d' Excipienten niet hebben connen Leijg staen
haer wederomme in haer voorneemen te stelijken
haer nauw gaede te slaen, en te doen bewaeren
en dat den voornoemen Saltzer door vermeten
als dat haer Heer vader zal: nu was ouerleden
en sy gecommen tot haer Jaeren hem verstrout

heeft te presenteren regte aen Houe Provinciael
van Hollandt daer bij te nemen gegeven hebbe
sijne onwettige en onbehoorlike belofte
met de voors. Joffe Marij, en verrocht dat
dieselve bij de Heeren Excipienten Soude-
hebben geijsteert te worden ter plaatsen daer hij
aces bij haer Soude moegen hebben ten fine
hij met haer in facie Ecclesia de voors.
sijne freetense trouwbeloften Soude moegen
Solemniseren en voltrecken doch dat het Hoff
haer door Excipienten hebbende laten
Informeren vande gelegentheit van dese facte
en geconsidereert hebbende de permicieuse
consequencie vandien niet geraden gevonden
heeft op dieselve regte te disponeren

11

Dat de voornoemde Saltzer hiernaer een Swede
regte aen welgemelten Houe gepresenteert heeft
waerop den 6 Julij des naest affgelopen Jaers
is geappointeert om te compareren voor de
Heeren Common en Dorp als Commissarissen
tot sechere daegs dan den voornoemden
Saltzer ten selven daegs niet zijnde gerompareert
maer alleenlich in den naeme vander Heeren
Excipienten zijnde gerompareert den Advocaet
vander Goe, heeft den voornoemden Advocaet
bij menichvuldige missiven van gemelten Saltzer
aende voors. Joffe Marij gescreven claerlich
aengewesen en getoont, tgeene hier vooren
verhaelt is, en hoe dat het geene den voors.
Saltzer althans quam sustinieren Was een
vervolging vande voors. onwettige ende
onbehoorlike Trouwbeloften ter facte

van welke voorstel beloften de voorne
Joffe Marij Bij haer Heer Vader Za: Joo Lange
was opgeeloten, en gedetineert geweest, ende
de voornoemde Saltzer niet vrij en was van het
Crimen van raft, daer op de voors. saetke
Bij welgemelte Heeren Commissarier ex
officio in advies ende ophgehouden is geworden.

12.

Dat onderentuschen de voornoemde Saltzer
heeft weeten te verneemen, waer de voorne
Joffe Marij bewaert wierde, en hadde
met haer wederom enige nieuwe correspondentien
en aenslaeger aengenvangen Saltz, dat de
Excipienten genootsacht geworden waeren
haer daervandaen te doen deslogeren en in een
andere secrete plaetse te brengen volgens
het aengenomen commande van haer Heer
vader.

13.

Dan terwyl en de Heeren Excipienten
inermede besich waeren, is gebeurt, dat sij
Bij den voornemden Saltzer heeft weeten
te comen die haer oock tot andern
gevolgt is, en soude die voornoemde Joffe
vandaer nae dat hij vande Stadsmijren met
haer was affgefallen hebben vervoert, In dien
hij in sijn ordeddelick voornemen niet
waere gesteuyt geweest.

14.

Al het welcke in voegen verhaelt gepassiert
en met die documenten onder desen Houde
berustende geverifieert sijnde

15.

Soo faet in desen te considereren oft die
geproponeerde exceptien van incompetencies
ofte litispendentie, alhoewel oock die voorsz.
litispendentie opereert remissie sive renvoi
en impediens processum en litis ingressum
Ferrari in forma responsi rei conv. in gl.
except. litispend. num. 1. Part. in L. fundam
Hoe except. is prescript. Wel sijn
gefundiert oft niet

16.

De heeren Excipientes ten reguarde van
Exceptie van renvoi sustineren om naers
volgende preemptieve en pregnante redenen
partem affirmativam

17.

Derstelick door den haer Keld. altesaemen
ingebroorene en Ingeserene vande Provincie
van Hollandt sijn gelick de voorsz Goffe
Maria van Wassenaer mede is, resortterende
alsoo onder eenel Jurisdicctie en Rechten.

18

Tentweeden dat het een saecke soude wesen
van onlijdelicke sequela en consequentie,
dat een Dochter gebooren en woonachtig in eene
vandeze Provincien ~~was~~ voor hebbende
eenigh Schandelick en onbehoorlick houwelick
daermede sijn soude vermeijnen in die Provincie
daerinne sijn gebooren en woonachtig is -
(Ergo male dat geseijt wordt dat sijn alhier

haer domiciliu[m] soude hebben, door den
almede naede notbire Landdaegs Recepten
Daer van alleenlick d'ablegatien genoeck sijn
niemant effectieve can participieren aen eenige
Privilegien, Constitutien, off Ordonnantien
ten sij saechte dat sij in Gelderlandt Jaer en
dach haer fixu[m] domiciliu[m] hebben gekadt /
niet te sullen connen voortgeraethen haer
Soude moegen begeren in een ander Provincie
en alsoer haere vrienden en Broeders
Soude connen dachvaerden om te comen
concenteren in haer voorgenomene huwelicke

19.

Inde woert oock in dese respectieve Provincien
doorgaens gepraetiseert, dat alle Lijden
haer ten huwelicke willende begeren gehouden
sijn te verschijnen voor des Overheden ofte
kerckendienaeren haerer Maestede, onde
alsoer versoeken drie Sonendaeghe off
Mercktdaegse geboden te doen in de kerckes
vant Raethuys, off andere plaessen daer he
recht wert gehouden ten einde een Segel
die eenige beletsellen soude willen voorwenden
waeromme het huwelicke geenen voort
ganc soude behooren te hebben tselve
middeltijt / als in s Garenbaege sinder
van verscheiden anderen waermede die voorn
soffs mede trouw beloften heeft siet staende
sae geschieden / soude moegen doen.

20.

Inde oftwel ingevolgt vant gepresenteerde

requierte en daerbij verzoekte en oock
verleende bewezen een Kerckenraat der
Stadt Aachen de Heeren Excepiennen
claerliken hebben bewezen dat Geexcipierdens
voorneemen t'actien en te houden was
voor nul crachteloos en van onweerden ondes
dat gecitieren op die geaccordeerde Citatie
l. Salpaventa huius nobilissima Curia
per iudices notorie Incompetentes, niet
gehouden waeren te compareren ofte ges
machtigdes te seinden om de voorb. exceptie
te proponeren, cum ista citatio ipsos non
astringat Cod. Fal. ad L. final. § de
Iuris d. omn. iud. die men oerspulen niet
gehouden en is te pareren cum ista ait
Paulus Iuris consultus in d. L. fin.
extra territorium ius dicenti impune non
pareatur.

21
Soo sijn dies niettegenstaende de Heeren
Excepiennen om te verthooren dat haer E.
genc verachters vande authoriteit van de
E. d. Houe hebben stellen wesen door haer
voemdes onscheenen om haer privilegium
foei off van gerichtswaerde te allegeren
en daerbij te concluderen

22
Alhoewel die oock in aensien van Geexcipierdens
tam ratione domicilij als voorsijdt quam
ratione loci contractus van geliken ratione
continentiae, waer van in puncto exceptionis
Litispendentiae breder sal worden ges
sprooken haer effect noot ad hoes mede moet
forteren

23.
Sonder dat Geexcepijerdens het geallegoorde
exempl van Sem. Ken. Vogels en Capitein
Diest hoe spreedfvel, het selve is
worden voorgestelt enigzins can patrocinera

24
Item quia non exemplis sed legibus iudican-
dum esse, ut inquit L. 6. Cod. de Sentent. &
interlocut. omni iud. Sententia enim inter
alios dicta non facit alijs Praeiuudicium
Niam in simili specie Nicol. Vall. tract.
1. num. 6.

25.
Item quia minima negotij circumstantia
sive diversitas metet ius iuri b9 valg.

26.
Ende om die diversiteit in desen aen te wijzen
soo was indie vobraengetogene Saerke niet
alleen het eerste, tweede, en derde defaült
geaccorderet, daer van nader handt puzge is
verzocht

27
Nemaer so waerendit voornoemde perzonen
originarij en Ingesetenen vant Justitendom
en Geaeltchap behalven dat oock
tusschen die respective contendenten mituēle
en reciproque belofte van trouwe waeren
gepassert quia omnia deducta in casu sublecto
cessant.

28

Benjaen

Wengaende d'exceptie van Litispendentie
daer van ruidt het fundament op die
geverificierde proceduren, bij den voornoemden
Saltzer, voordien Hovē Provinciael van
Hollandt tegens de Heeren Excipienten aenge-
vangen en het geene haer Wel Ed. daertegens
hadden gedaen allegeeren en Inbrengen,
waerop de saethe vande Heeren Commissarien
ex officio tot nocht toe in advijs^{is} getoelen,
alsoo dat van geexcipierdes Saltzer tweede
requēste en daer op gestelde apostille van
dat part hien voor haer Ed. Souden
compareren, geene insinuatie ofte exploit
van nooden was.

29.

Onde heeft die voorsz Litispendentie te meer
plaetse om die overgeleijde pertinente en
irreprochable, gedaene verclaeringe, missens
allegatie van levendige redene van Wetenschap
van acht de, treffelichste Advocaten ende
vermaentste Practijns goodie respective
Hoven van Justitie van Hollandt, met
haer handt ende spitschaft in plaetse van
iede onderbijkent, tot welckers punctuele
inhouden, de Heeren Excipienten om geen
rediteuse woorden te gebruycken, haer sijn
referende.

30

Welcke berwesone stijl en practique
int beleyden van matrimonielle saethen
voor Commissarissen en daer d'ijt resulterende

volcommene Litispendentie, moe gehouden
rekenen en aengenoomen worden, als voor een
Wett, en heeft cracht en auctoriteyt van
ene Oediaantie, S. ult. Instit. de sati. p.
stilis in observandum DD. in
observandum 47. De de Judicij's
Hinc deniq. sententia expressi contra
stylum alicuius Jria lata est nulla
Guid. Papa qdact. 292.

31

Want wat ropende den styl observantie en
practicque is, conca alderbeste end op het
secherste iugeren oordelen en attesteren
tanquam peritis in arte, d'Olste Advocaten
en suppoosten die her langen tyt in dielve
hebben geoffent, maer niet die geene, waerof
d'attestatie ofte affghaede advies, van
geexcipierdens is slapde, die weynig saeren
de Roel hebben ge frequentteert, die oock
daerover van oudere Advocaten / als int
opstellen wat te liberael end onbedacht
gegaen hobbende, syn berispt end bestrafte
verlaerende wijders rondt uyt tegens de
Limburghe, gelijk syn W. daerof gevraeyt
synde selver niet oec ontkennen, dat de
geimpetreeerde daerwaerdinge ofte citatie
overdit subiect met al het gevolg van
dien nul en van onvaerden was.

32.

Sonder dat daertegens moveren can dat de

Luchgemelte Joffe Mary inderelve
Proceduren voor den Houc Provincial van
Hollandt niet mede Soade hebben geageert,
gelijk by woordesen Houc althans is agerende

33.

Nademaelt geene tegens den voors Saltzer
voeden Hore van Hollandt is gealleget
en daerop de saecke is opgehouden getemert
heeft, ommeente wijsen de onwetticheit
vande voors pretense trouwbelofte met al
het geene daerop gevolgt is, en dat daeruyt
Soonae beschreven rechten als maer politieque
ordomantie getontakeert is een faulte,
dat tusschen de voors Joffe Mary en de
voornoemde Saltzer althans geen huwwe
en can worden getontakeert, en de voors
Joffe Mary Soodamig mede raecht dat het
van haer niet en can worden gesepareert off
gedivideert, alhoewel oock accidensia
Substantiam rei niet miteren

34

Inde can de groote connexiteit van bejde de
saecken datruyt ad oculum gester worden
dat in hac lite utrimq; de meriten ende
middelen vanden processen in s' Gravenhaegs
hangende mede werden gededuceert, en
geemployert, tot iustificatie van haerlijden
respectieue intention te weeten die gesuifinierdes
trouwbelofte by het eerste requeste en ten
tweeden de saecke affte handelen en te
accorderen quia verba in suo vero de gemino
significatu sunt accipienda dabis met believe
vande Vrienden vooede gemindrede

Commissarijzen den effecte van die voorsz
trouwbelofte heertommende uijt douergoleijde
obligatie vanden 25 May 1643 met
hand en bloet geschreven en getey kent te
noegen gemeten ofte niet. & sic in omni bus
supplicationibus non quod narratur sed illud
quod concluditur attendi debet per notoria
et aeropia Julio desrelven Jaers, het appoinctes
ment Commissarijden, aenstelling van dat
comparitie en getuene verbael is gevolgt

35.

¶ Gelyke comexiteit en quasi quadam continentia
van sodane verchlichheit en consideratie
is, id comexa una eademy, censentur idgo ex
natura connexorum quorum idem semper est
iudicium & eadem determinatio, secund:
And: Guill. D auctoritat: ab eod allegat:
de Pac: pub. lib. 1. cap. 6. n. 5.

36.

¶ Ende alsoo de Remissie van dese saecke
by preventie alrede begot, en aengervangen is
voor het Provinciale Hoff van Hollandt en
dat van welgedachten Hove Commissarijzen
dienaengende ex officio, met preficis van
dach tijdt en plaetse sijn aengesteld geweest
en dat aender Heeren Excepenten sijde
daer voor is geverbalizeert, die alnoch daer van
inden raedt geen rapport hebben gedaen

37

¶ Consequenter moet die voorsz saecke
aldaer blijven en gefiniceert werden

38

De beroghtreden daer van is dese, om t'eviteren
 de abruddelheit die hier äyt Soa'de rijzen,
 alsoo lich wil contrarie Sententie gewesen
 sonder werden in eene saechte, den eenen
 Richter geen houwelich verclardende on-
 dander wederom houwelich. L. 8. cognitio
 p. l. ff de liber. caus. L. singi ff de
 except. rei iud.

39.

T dat in s. Gravon
 naege de procla-
 mation niet soaden
 common gaen,

De resterende obiectien van violatie van
 iustitie, gepleegde fdielichheiden en
 opholinge bij impertinentie reiecterende,
 alhoewel die ten deele bij retorstte op-
 geexcepiceerde Saltzer terecht applicabel
 sijn

40.

Doorewelcke exceptieve middelen en motiaen
 en die u welcke en 88. ex mobili officio
 beliden te suppleeren en sonderling te
 considereren, dat insacht vant voors
 Commissoriael appoinement, op de regte
 vanden voornoemden Saltzer (bij den Houe
 van Hollandt verleent, en in crachte
 vande comparitie voerde voornemde
 Hceren Commissarissen daer op gevolf
 volcommedich tusschen den voornoemden
 Saltzer te eenre, en de Hceren
 Excipienten ter andere zijden litispendentie

is over de afhandeling van saeche raechende
en deels de pretense trouwbeloften, daerinn de
geexcipieerden met malanderen sou den
moegen getreden sijn raechende anderdeels
de saeche vande pretense voltrekkinge der
selver trouwbeloften

41
I n de gemercht dat bij de voors. Comparitio
lijt den naem vande Heeren Excipienten de
vervolginge bij den voornvenden Saltzer ter
oorsaeche vande voors. trouwbeloften gedaen
voor den voors. Hove van Hollandt gecontradiciert
sijn, met redenen namentlijck

42.
Dat deselvige vervolginge was een continuatie
vande voortgaende amouers, daer over de Ia:
Heer vader vande voorn. Sofft, Maria van
Wassonaer in sijn Leiden haer hadde opgesloten
en in bewaernisse gestelt

43.
S o moet daeromme nootsaet bidel verstaen
worden dat de voors. contradictie ende
redenen tot geenen anderen eijn de sijn tenderen.
Daron bij vervolck vande voors. saeken
voor den Hove van Hollandt tusschen
geexcipieerde en de Heeren Excipienten
teverstaen dat de voors. pretense trouwbeloften
en alle gevolge vanden sijn onwettelick en
niet en behooren voltrocken te worden, ofte
voortganch te gewinnen

Want in den Haegge bij de voores Litispendentie
 en bytvervolg, vandiens ooch aengeweesen sal
 worden dat de voores geexcipierde hem
 gemacht heeft criminel in cas van Raft
 en dat hy mits die in crachte van dispositie
 der rechten ipso iure inhabil geworden is
 om met de vooraemde Joff Maria van
 Wassonaer een houwelick te contraheren
 per l. iij. §. 1. vers. nec sit Facultas
 Cod. de raft. viij.

So dat bij de voores Litispendentie
 in l. iij. §. 1. en efferte alletrouwe
 gedisputeert moet worden t'welck d'ijt den
 naem van de vooraemde Geexcipierdens ten
 principalen gedisputeert soude moegen worden
 vooresen Houe

Inde alsoo het pretense fundament voor de sen
 Houe van Geexcipierdens gededuceert on
 bij de vooraemde Litispendentie tusschen
 Saltrenen de Heeren Excipienten in den
 Haegge ooch te decideren faet, nae rechten
 moet causeren een Exceptie van gewijsde faetes
 tegens de vooraemde Joff Maria van Wassonaer
 propter correlativorum & correspondivorum
 regulam als pretenderende de voores trouwe
 beloften met malcanderen ingegaea te hebben
 en een sulcken recht te hebben als d'andere
 per text. in d. 12. & l. 13. ff. de except. rei
 iud.

47.
Soo moet ook soo wel in haer regard
als in regard vanden voornoemden Salten
die voors. Exceptie Litispendentie, of sden

48
Cui enim post Sententiā obstat exceptio
rei iudicata, eidem ante Sententiam
obstat exceptio Litispendentie, Secundum
Dd. ad tit. ext. ut Lit. pendens. nihil innov.

Soo woedt alsook van
Heeren Excipienten ge-
concluideert tot admissie
van d'exceptie van renvoy en
Litispendentie met costs
en Schadelose absolutie
van dese Indfante

Hammich
[Signature]

Woch Hendrick Sackel
van Erbinghe en Joff.
Maria van Wassenaer
van Duinwoude

Ant van Wassenaer tot
Hiss tot Duinwoude
en Joff

Sint 25 29 feb. 1649

Wassenaer

1649

20